

**Foruma par būtiskajām pārmaiņām
protokols
Rīgā**

2014.gada 5.februārī

17.02.2014. Nr.11-09/*290*

Sanāksme notiek: Finanšu ministrijā, Smilšu ielā 1, 202.telpā

Sanāksme sākas: plkst. 10:30

Sanāksmi vada:

Sanita Auniņa – Finanšu ministrija, Eiropas Savienības fondu Vadības sistēmas departamenta direktores vietniece

Sanāksmē piedalās:

Solveiga Ozola	Finanšu ministrija	ES fondu vadības sistēmas departamenta direktore
Zane Logina	Finanšu ministrija	ES fondu vadības sistēmas departamenta TNN vadītājas vietniece
Zane Jansone	Finanšu ministrija	ES fondu vadības sistēmas departamenta KN vadītāja
Agnese Zariņa	Finanšu ministrija	ES fondu uzraudzības departamenta PIUN vadītāja
Ilze Freiberga	Finanšu ministrija	ES fondu uzraudzības departamenta ESFPUN vadītāja
Ieva Puriņa	Finanšu ministrija	ES fondu uzraudzības departamenta UIUN vecākā referente
Liene Vigule	Finanšu ministrija	ES fondu vadības sistēmas departamenta ISN vadītājas vietniece
Gundega Morgana	Finanšu ministrija	ES fondu vadības sistēmas departamenta TNN juriskonsulte
Dace Ozoliņa	VM	ES fondu departamenta ES fondu ieviešanas nodaļas vecākā referente
Solvita Dokāne	KM	ES fondu departamenta uzraudzības nodaļas referente
Evija Kleina	SIF	Struktūrfondu uzraudzības nodaļas vadītāja
Artis Lapiņš	VARAM	Investīciju politikas departamenta direktora vietnieks
Oksana Stepanova	VARAM	Investīciju uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas kontroles nodaļas vecākā eksperte
Ligita Lauce	NVA	ESFD direktore
Liāna Freimane	NVA	ESFD Projektu uzraudzības nodaļas vadītāja
Silva Blīte	LIAA	Juridiskā departamenta Struktūrfondu nodrošinājuma nodaļas vadītāja
Sandra Cakule	VRAA	Direktora vietniece programmu ieviešanas jautājumos
Haldors Ivanovskis	VRAA	Projektu ieviešanas un uzraudzības departamenta direktors

Alda Smoļenska	LM	ES struktūrfondu departamenta direktora vietniece
Maruta Garkalne	Vkanceleja	Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta konsultante
Zīta Zariņa	CFLA	Direktores vietniece stratēģiskajos jautājumos, PVUD direktore
Linda Pucēna	CFLA	Juridiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja.
Dace Burkāne	CFLA	Stratēģiskās plānošanas un programmu uzraudzības nodaļas vadītāja
Madara Inkina	SM	Investīciju departamenta direktores vietniece

S.Auniņa atklāj forumu, pateicās AI/SI par aktīvu iesaistīšanos vadošās iestādes veiktajā aptaujā par būtisko pārmaiņu identificēšanu, vērtēšanu un uzraudzību ES fondu projektu ietvaros. Šis forums ir organizēts, ņemot vērā 24.10.2014. AI/SI sanāksmes par ES fondu jautājumiem protokolā minēto CFLA ierosinājumu, un tā mērķis ir AI/SI apmainīties ar pieredzi būtisko pārmaiņu vērtēšanā un vienoties par vienotās prakses piemērošanu būtisko pārmaiņu identificēšanā un kontroļu veikšanā, domājot arī par iespējamiem risinājumiem un pieeju jaunajā plānošanas periodā.

S.Auniņa prezentē kopējo ieskatu būtisko pārmaiņu jautājumā (skat. prezentāciju (PPT) pielikumā). Ņemot vērā, ka AI/SI ir iesūtījuši piemērus konkrētiem gadījumiem, kas tika konstatēti ES fondu projektu uzraudzības procesā, S.Auniņa ierosina izrunāt tos, tādējādi veidojot kopējo priekšstatu par būtisko pārmaiņu formām un to iespējamo risinājumu veidiem. Tāpat S.Auniņa aicina AI/SI veikt preventīvos pasākumus, piemēram, projekta noslēguma procesā atgādinot finansējuma saņēmējiem par saistībām pēcuzraudzības posmā.

J.Gelaha vērš uzmanību, ka AI/SI bieži sastopas ar ķīlas jautājumiem projektu ietvaros, tādējādi viens no jautājumiem ir saprast kā AI/SI ir rīkojušās šajās situācijās. Piemēram, vai problēma būtu atrisināta, ja līgumos iekļautu nosacījumu „ka projekta īstenošana pilnībā tiks nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts iekļāt, kā arī iekļāšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”? Kāds būtu risinājums ķīlas jautājuma risināšanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā?

Notiek diskusija.

Šajā periodā LIAA ir ļāvusi iekļāt projekta ietvaros iegādāto mantu kā nodrošinājumu projekta īstenošanai nepieciešamā finansējuma piesaistei no kredītiestādes vienlaikus vienojoties ar kredītiestādi par šādas ķīlas tiesības tālāknodošanas (cesijas) aizliegumu.

LIAA pārstāvis vērš uzmanību, ka nosacījums «ka projekta īstenošana pilnībā tiks nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts iekļāt, kā arī iekļāšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai» nāk no rokasgrāmatas un uzskata, ka šis nosacījums ir nesamērīgs, jo nonāk pretrunā ar projekta mērķi, jo LIAA administrētajos projektos projekta īstenošana nebūs iespējama bez iekļātās lietas.

VARAM pārstāvis teica, ka projektos bija paredzēts nosacījums, ka ja ķīla ir nepieciešama projekta līdzfinansējuma nodrošināšanai, tad ķīla tika atļauta.

Vienojās: Turpmāk rokasgrāmatā nosacījuma formulējumu nelietot līgumos/vienošanās par projekta īstenošanu.

CFLA jautā, vai VI piedāvā skaidri definēt, ka, ja ķīla ir nepieciešama projekta līdzfinansēšanai, projekta jaunradīto vērtību var iekļāt. Jo finansējuma ziņā apjomīgu (kā piemēram, 3.1.5.3.1.aktivitātes „Stacionārās veselības aprūpes attīstības” ietvaros) projektu ietvaros būs grūti pārliecināties par to, ka visi aizņēmuma līdzekļi tiks ielietoti tikai tieši ar projekta aktivitāšu/mērķu sasniegšanu saistītām darbībām. CFLA informē, ka saskaņā ar esošo praksi, tā savā vērtējumā balstās uz AI atzinumu par ķīlas līguma ietekmi uz projekta būtību un īstenošanas nosacījumiem un zvērināta revidenta atzinumu par finansējuma saņēmēja spēju uzņemties ķīlas līguma saistības. Uzskata, ka nebūtu jādublē finanšu analīze, ko veic kredītiestādes speciālisti, izvērtējot aizdevuma piešķiršanu.

LIAA savā vērtējumā analizē finansējuma saņēmēja finanšu rādītājus, LURSOFT informāciju, publiskajā telpā izskanējušos informāciju. Ja finansējuma saņēmējs sasniedz visu, ko projektā paredzēja, tad finanšu korekcija tam netiek piemērota. Pie gadījumu vērtēšanas tiek piesaistīti finanšu eksperti, bet ķīlas atsevišķi ar ekspertu palīdzību netiek vērtētas.

No diskusijas izriet, ka iekļāt var tik daudz, cik ir nepieciešams projekta īstenošanas līdzfinansējuma nodrošināšanai. Ja ķīla būs lielāka, tad būs jāsaņem finansējuma saņēmēja pamatojums, pieļauj loģiskās nobīdes % ietvaros. Kopumā finanšu korekcija nebūtu jāpiemēro, jo tā nav neatbilstība Regulas un MK noteikumu Nr.740 izpratnē, kā arī tā nav neatbilstība, ja nav iestājušies apstākļi, kas ir noteikti Regulas 57.pantā un PPT sniegtajā skaidrojumā. Ja finansējuma saņēmējs par šo aizliegumu zina iepriekš, tad finanšu korekcija būtu piemērojama, bet retroaktīvi sankcijas piemērot ir neefektīvi. Būtu papildus jāvērtē finanšu plūsma, zvērinātā revidenta atzinumu arī ir labi pieprasīt, jo tas ir neatkarīgs.

SM vērš uzmanību, ka bieži fonda projekts ir tikai daļa no lielāka projekta. Lai segtu projekta neattiecināmo daļu, finansējuma saņēmējs iekļā projekta daļu un kredīta apmērs ir lielāks nekā fonda līdzfinansējuma daļa.

Z. Jansone atzīst, ka tāda situācija ir vairumā iestāžu. Kredītiestāde pieprasa iekļāt visu, tā ir kopējā problēma, kas ir apzināta un tas, kas iespējams būtu jādara, ir jāvērtē finanšu pārskati, plāni, to atbilstība projektā/ aktivitātē plānotajam, jāskatās finansējuma saņēmēja maksātspēja. Protams, nav jādublē kredītiestādes veiktā analīze par maksātspēju.

VARAM min vienu atvērto gadījumu, kad finansējuma saņēmējs plāno iekļāt 2004-2006.gada plānošanas perioda radīto infrastruktūru par labu 2007-2013.gada plānošanas perioda īstenošanai projekta līdzfinansējuma nodrošināšanai. Šo gadījumu VARAM vērtēs atsevišķi.

No iestāžu sniegtās informācijas var secināt, ka līdz šim praksē nav bijuši tādi gadījumi, kad iekļājot zaudē ES fondu līdzekļus, izņemot tos gadījumus, kad iestājušies FS maksātspēja. Veidojot jaunā plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmu, izstrādājot attiecināmības nosacījumus, vadošā iestāde vērtēs efektīvākos risinājumus, ņemot vērā 2007.-2013.gada plānošanas perioda praktisko pieredzi un iespējamus riskus, ņemot vērā FS specifiku, specifisko atbalsta mērķu specifiku utml. Esošajā periodā lielāks risks ar lietām, kas tiek pārvietotas, izslēgt risku nav iespējams. Arī šis risks jāņem vērā jaunajā plānošanas periodā.

Z.Logina vērš uzmanību, ka, pastāvot atbilstošam iepriekšējam izvērtējumam, iekļāšanas ierobežojums, nosakot to jau attiecīgajos MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu, nav uzskatāms par sliktu praksi un lietu, no kuras būtu pilnībā jāatsakās. To rāda arī 2007. – 2013.gada ES fondu plānošanas perioda pieredze. Ierosina pārdomāt un izvērtēt, vai atsevišķās aktivitātēs (specifiskajos atbalsta mērķos) nebūtu vērts šo saglabāt kā praksi arī nākamajā plānošanas periodā.

S.Auniņa vērš uzmanību, ka vadošā iestāde piefiksēja izteiktos variantus un, izvērtējot riskus un ierobežojumus, sniegs priekšlikumus, lai pilnveidotu metodoloģisko atbalstu.

Vienojās, ka šobrīd AI/SI projektos ķīlas gadījumā:

1. pārbauda, vai ķīla nepieciešama projekta mērķu sasniegšanai un vai tās finanšu apjoms ir samērīgs;
2. ja pirmais nosacījums izpildās, papildu SI var lūgt AI atzinumu par ķīlas līguma ietekmi uz projekta būtību un īstenošanas nosacījumiem un nepamatotu priekšrocību rašanās iespējamību, kā arī AI/SI var lūgt zvērināta revidenta atzinumu par finansējuma saņēmēja spēju uzņemties ķīlas līguma saistības. Ja kredītiestāde ir piešķirusi kredītu pret ķīlu, tad AI/SI ņem šo vērtējumu vērā kā pozitīvu argumentu un papildus vērtē finansējuma saņēmēju atbilstoši projekta un aktivitātes nosacījumiem;
3. ja ķīlas summa ir lielāka par projekta īstenošanai nepieciešamo līdzfinansējumu, vai arī viss ķīlas apjoms domāts darbībām, kas nav tieši saistītas ar projekta aktivitātēm/mērķu sasniegšanu, pieprasa no finansējuma saņēmēja pamatojumu un apliecinājumu tam, ka naudu plānots izmantot projektam vismaz netieši, piemēram finansējuma saņēmēja tekošo izdevumu segšanai, lai nodrošinātu saimnieciskās darbības nepārtrauktību un līdz ar to arī projekta mērķu sasniegšanu/uzturēšanu;
4. turpmāk projekta uzraudzība notiek caur AI/SI noteiktiem uzraudzības mehānismiem, t.i. veicot pārbaudes projekta īstenošanas vietās, veicot maksājumu pieprasījumu pārbaudi utt.

Turpmāk notika diskusija par konkrētiem AI/SI iesūtītajiem būtisko pārmaiņu gadījumiem, piemēram, kad projekta mērķis netiek sasniegts, pārvietotas iekārtas, projekta īstenošanas vietas maiņa, notiek īpašumtiesību maiņa, notiek finansējuma saņēmēja apvienošana, radītas nepamatotas priekšrocības utt., attiecīgi AI/SI lūgts komentēt gadījumu saturu. Piemērus skatīt pielikumā pievienotajā PPT.

NVA papildu izstāsta šobrīd vērtēšanā esošo gadījumu par iekārtu pārvietošanu projekta ietvaros: piecos konsultatīvajos centros nopirkta mēbeles konsultāciju sniegšanai un ņemot vērā, ka centru apmeklētāju skaits samazinājās, jo projekta īstenošana ir beigusies, tiek vērtēta iespēja konsultāciju centru pārlīkt uz mazākajām telpām un atlikušās mēbeles pārvietot uz centrālo biroju Rīgā.

I.Freiberga vērš uzmanību, ka, ņemot vērā finansējuma saņēmēju darbības mērogu un aktivitātes specifiku, redzējām apzinātu izvēli aktivitātēm tieši reģionos. Sniedzot vadošās iestādes atbildi attiecībā uz šo gadījumu, projekta rezultātu ilgtspēju, aicinājām AI un SI skatīt izmaiņas pret projektos noteikto, vērtēt cik samērīgi ir darbības samazinājumi, būtiski ir vērtēt reģionālo ietekmi, pieņemot lēmumu. Izmaiņu akceptam nepieciešama pietiekami detalizēta argumentācija.

VARAM piemin vēl vienu gadījumu saistībā ar projekta īstenošanas vietas maiņu dalīto atkritumu vākšanas aktivitātē, kur plānots uzbūvēt šķirošanas centru. Lai apstiprinātu šo projektu bija vērtēta tā atbilstība reģionālajiem atkritumu apsaimniekošanas plāniem. Finansējuma saņēmējs lūdz šo rūpnīcu pārcelt reģiona ietvaros, bet ārpus pilsētas pie poligona. Kopumā projekta mērķis tiek sasniegts, bet ir vietas atrašanās jautājums. Nianse ir jauns atkritumu apsaimniekošanas plāns, vai to plānots īstenots tur, kur bija paredzēts iepriekš. VARAM pārbaudīs cik detāli tas bija ierakstīts pret veco plānu, vai jaunajā vietā ir IVN esamība, sakārtotas īpašumtiesības.

Vadošā iestāde uzskata, ka, ja jaunais reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns pieļautu jaunu objektu, tad būtiskās pārmaiņas šajā gadījumā nesaskatītu, ja tiek ievērotas visas parējās prasības jeb darbības, kas veiktas iepriekšējās projekta īstenošanas vietas atļaujas iegūšanai. Tomēr, protams, gala viedokli jebkurā gadījumā būtu iespējams sniegt pēc iepazīšanās ar visu projekta dokumentāciju, tai skaitā izvērtējot īpašumtiesību jautājumu.

Izskatot AI/SI atsūtītos gadījumus, vadošā iestāde vērš uzmanību, ka AI/SI, slēdzot līgumus/vienošanās par projekta īstenošanu, būtu jāpievērš uzmanība, uz kādu laiku tiek noslēgts nomas līgums par vietu, kur notiek projekta darbības, ja ir attiecināms. Šis fakts būtu jāskatās arī pagarinot projekta īstenošanu, ja attiecināms.

Tāpat konstatējām, ka CFLA ir laba pārbaudes lapa (check-list) par finansējuma saņēmēja maiņas vērtēšanu ūdenssaimniecības projektos. Aicinām arī citas AI/SI ņemt vērā šo pārbaudes lapu, ja attiecināms, savu aktivitāšu ietvaros pēc analogijas vērtējot finansējuma saņēmēja maiņu (pievienots protokola pielikumā).

S.Auniņa, rezumējot sanāksmi, secina, ka lielākie būtisko pārmaiņu veidi ir īpašumtiesību maiņa un ieķīlāšana. Vadošā iestāde apkopos visu viedokļus, pārrunās tos un sniegs vienotu skaidrojumu.

Pielikumā:

- 1.Vadošās iestādes prezentācija par būtiskajām pārmaiņām.
- 2.CFLA pārbaudes lapa finansējuma saņēmēja maiņas vērtēšanai ūdenssaimniecības projektos.

Sanāksme beidzas: plkst. 12:00

Sanāksmes vadītājs:

Sanita Auniņa

Protokolētājs:

Jekaterina Gelaha

